

sygn. akt V GC 273/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 września 2015 r.

Sąd Rejonowy w Tarnowie – Wydział V Gospodarczy

w składzie

Przewodniczący SSR Michał Bień

Protokolant starszy sekretarz sądowy Renata Stolarczyk

po rozpoznaniu w dniu 17 września 2015 r. w Tarnowie

sprawy z powództwa E. U.

przeciwko I. P. (1) prowadzącej działalność gospodarczą pod firmą (...)

o zapłatę kwoty 41.797,73 (słownie: czterdzieści jeden tysięcy siedemset dziewięćdziesiąt siedem złotych siedemdziesiąt trzy grosze) zł wraz z odsetkami ustawowymi

I. zasądza od pozwanego I. P. (1) na rzecz powoda E. U. kwotę 41.797,73 (słownie: czterdzieści jeden tysięcy siedemset dziewięćdziesiąt siedem złotych siedemdziesiąt trzy grosze) zł wraz z odsetkami ustawowymi liczonymi od kwoty 41.797,73 (słownie: czterdzieści jeden tysięcy siedemset dziewięćdziesiąt siedem złotych siedemdziesiąt trzy grosze) zł od dnia 31 stycznia 2014 r. do dnia zapłaty;

II. umarza postępowanie w części dotyczącej Syndyka Masy Upadłości (...) spółki akcyjnej w upadłości likwidacyjnej z siedzibą w T.;

III. zasądza od pozwanego I. P. (1) na rzecz powoda E. U. kwotę 4.507,00 (słownie: cztery tysiące pięćset siedem) zł tytułem zwrotu kosztów procesu w tym kwotę 2.417,00 (słownie: dwa tysiące czterysta siedemnaście) zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

SSR Michał Bień

sygn. akt V GC 273/14

UZASADNIENIE

***wyroku Sądu Rejonowego w Tarnowie
z dnia 24 września 2015 r.***

I

Strona powodowa syndyk masy upadłości (...) spółki akcyjnej w upadłości likwidacyjnej z siedzibą w T. w pozwie wniesionym w postępowaniu upominawczym skierowanym przeciwko I. P. (1) prowadzącej działalność gospodarczą pod firmą (...) domagała się zasądzenia kwoty 41.797,73 (słownie: czterdzieści jeden tysięcy siedemset dziewięćdziesiąt siedem złotych siedemdziesiąt trzy grosze) zł wraz z odsetkami ustawowymi liczonymi od kwoty 41.797,73 zł od dnia wniesienia pozwu, tj. od dnia 31 stycznia 2014 r. do dnia zapłaty oraz zasądzenia kosztów procesu.

Na uzasadnienie pozwu syndyk masy upadłości (...) spółki akcyjnej

w upadłości likwidacyjnej podniósł, iż w dniu 13 czerwca 2012 r. Sąd Rejonowy w Tarnowie Wydział V Gospodarczy w postępowaniu prowadzonym pod sygnaturą akt V GU 7/12 ogłosił upadłość (...) spółki akcyjnej z siedzibą w T. obejmującej likwidację majątku dłużnika.

Strona powodowa powołując się na przepis art. 144. ustawy z dnia 28 lutego 2003 r. Prawo upadłościowe i naprawcze (tekst jedn. Dz. U. z 2015 r., poz. 233 z późn. zm.) oraz orzecznictwo Sądu Najwyższego podała, że z dniem ogłoszenia upadłości obejmującej likwidację majątku upadłego upadły stracił legitymację do występowania w sprawach dotyczących masy, pozostawał natomiast stroną w znaczeniu materialnoprawnym jako podmiot stosunku prawnego, z którego wyniknął spór. Wyłączną legitymację formalną posiadał syndyk masy upadłości zaś podstawienie syndyka w miejsce upadłego miało bezwzględny charakter.

Syndyk masy upadłości (...) spółki akcyjnej w upadłości likwidacyjnej podniósł, że (...) spółka akcyjna w upadłości likwidacyjnej oraz I. P. (2) utrzymywali stosunki gospodarcze polegające na tym, iż upadły sprzedawał pozwanej materiały budowlane, tj. m. in. płyty chodnikowe i kostkę brukową. Pozwana kupiła u upadłego szereg materiałów, które zostały wydane

i odebrane przez I. P. (1), co do których jakości nie składała żadnych zastrzeżeń. Z tytułu dokonanej sprzedaży (...) spółka akcyjna wystawiła na rzecz I. P. (1) faktury VAT i następnie wobec braku ich płatności

w terminie dokonała stosownych kompensat należności głównych wynikających z faktur. Łącznie odsetki ustawowe z tytułu dokonania zapłaty za te faktury z opóźnieniem stanowiły kwotę 41.797,73 zł. Wskazana kwota wynikała z wyliczenia przedłożonego w nocie odsetkowej z dnia 15 czerwca 2012 r. W nocie odsetkowej wyliczona łączna kwota odsetek wynosiła 197.407,10 zł, jednakże odsetki z tytułu pierwszych 391 faktur VAT wymienionych w rzeczonyj nocie odsetkowej, tj. począwszy od faktury numer (...) do faktury numer (...) włącznie nie zostały objęte żądaniem pozwu. Pozwem zostały natomiast objęte faktury wymienione w pozycjach

- 1) od 391 do 393,
- 2) od 396 do 403,
- 3) od 405 do 409,
- 4) od 412 do 413,
- 5) od 416 do 466,
- 6) od 468 do 483,
- 7) od 496 do 497,
- 8) od 550 do 552,
- 9) od 554 do 590,
- 10) od 592 do 597,
- 11) od 599 do 614,
- 12) od 616 do 622,
- 13) od 624 do 626,
- 14) od 629 do 633,
- 15) od 635 do 638,

16) od 640 do 661

17) oraz od 663 do 664,

w związku z czym ogólną kwotę wyliczonych odsetek ustawowych wynikającą z noty odsetkowej należało pomniejszyć o kwotę 155.609,37 zł. Z uwagi na powyższe kwota odsetek ustawowych za opóźnienie w zapłacie objęta pozwem w tej sprawie wynosiła 41.797,73 zł.

Strona powodowa powołując się na przepisy art. 481. k.c. wskazała, że przepis ten nakazywał dłużnikowi płacić odsetki bez względu na przyczyny uchybienia terminowi płatności sumy głównej. Jedynie sam fakt opóźnienia przesądzał, że wierzycielowi należały się odsetki niejako automatycznie. Obowiązek zapłaty odsetek przez dłużnika był więc niezależny od tego, czy dopuścił się on zwłoki i niezależny od tego, czy wierzyciel poniósł jakąkolwiek szkodę. Odsetki za opóźnienie przysługiwały zarówno wtedy, gdy dłużnik dopuścił się zwłoki czyli opóźnienia kwalifikowanego jak i opóźnienia zwykłego.

Syndyk masy upadłości stwierdził, że strona powodowa domagała się także zasądzenia skapitalizowanych odsetek ustawowych od kwot zapłaconych przez pozwaną po terminie wymagalności, które zostały powyżej wymienione. Pismem z dnia 05 lipca 2012 r. strona powodowa wezwała pozwaną do spełnienia świadczenia załączając rzeczoną notę odsetkową. Ostateczne wezwanie zostało wysłane w dniu 30 lipca 2012 r. Pozwana nie spełniła jednak żądanego świadczenia (k. 2 – 8).

Na podstawie odpisów dokumentów dołączonych do pozwu Sąd Rejonowy w Tarnowie Wydział V Gospodarczy w dniu 06 lutego 2014 r. wydał nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym, którym nakazał pozwanej I. P. (1), aby zapłaciła na rzecz strony powodowej (...) spółki akcyjnej w upadłości likwidacyjnej kwotę 41.797,73 zł wraz z ustawowymi odsetkami liczonymi od kwoty 41.797,73 zł od dnia 31 stycznia 2014 r. do dnia zapłaty oraz kwotę 523,00 zł tytułem zwrotu kosztów procesu w terminie dwóch tygodni od dnia doręczenia nakazu, albo wniosła w tymże terminie sprzeciw (k. 228).

W dniu 25 lutego 2014 r. pozwana I. P. (1) wniosła sprzeciw od powyższego nakazu zapłaty zaskarżając go w całości i wnosząc o oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie kosztów procesu według norm przepisanych.

W uzasadnieniu sprzeciwu od nakazu zapłaty I. P. (1) stwierdziła, że powództwo było bezzasadne. Strony dokonywały pomiędzy sobą transakcji w postaci umów sprzedaży towarów budowlanych i innych. Wobec roszczeń z tego tytułu termin przedawnienia zgodnie z art. 554. k.c. wynosił dwa lata. Faktury w oparciu, o które naliczono odsetki, zostały wystawione w okresie od dnia 28 lutego 2011 r. do dnia 19 grudnia 2011 r. W konsekwencji żądanie zapłaty odsetek należało uznać za przedawnione.

Pozwana zarzuciła również, że przedstawione przez stronę powodową dowody wbrew przepisowi art. 129. § 2. k.p.c. nie zostały uwierzytelnione przez syndyka. Z kolei żądanie pozwu zostało oparte na podstawie noty odsetkowej z dnia 15 czerwca 2012 r., która nie została zaopatrzona w podpis syndyka masy upadłości ani też przez niego uwierzytelniona. Zarzut ten dotyczył także przedłożonych faktur stanowiących podstawę wymagalności wymienionych w nich należności a także naliczonych odsetek. Strona powodowa nie udowodniła jakimikolwiek dokumentami terminów opóźnień w spłacie poszczególnych faktur.

I. P. (1) wniosła o przesłuchanie wskazanych w sprzeciwie od nakazu zapłaty świadków na okoliczność istnienia zapewnienia ze strony zarządu (...) spółki akcyjnej, zgodnie z którym upadła spółka nie naliczać miała w stosunku do swojego kontrahenta odsetek od nieuregulowanych w terminie płatności (k. 232 – 233)

W piśmie procesowym z dnia 20 maja 2014 r. stanowiącym replikę na sprzeciw od nakazu zapłaty strona powodowa podtrzymała żądania pozwu zgłoszone w pozwie z dnia 28 stycznia 2014 r.

Syndyk masy upadłości przede wszystkim zaprzeczył, by jakiegokolwiek porozumienie odnośnie nienaliczania przez (...) spółkę akcyjną dalszych odsetek ustawowych za opóźnienie w spłacie wystawionych przez (...) spółkę akcyjną faktur VAT zostało zawarte pomiędzy stronami. Niezrozumiałym było dla strony powodowej podnoszenie zarzutu i powoływanie się tylko i wyłącznie przez pozwaną na jej przeświadczenie o rzekomym zapewnieniu przez zarząd (...) spółki akcyjnej w przedmiocie nienaliczania w stosunku do pozwanej odsetek ustawowych od nieuregulowanych w terminie płatności za faktury VAT. Pozwana nie podała nawet terminu bądź przybliżonego okresu, w którym rzekome porozumienie zostało przez strony zawarte.

Strona powodowa podała, że twierdzenia pozwanej nie znajdowały oparcia w faktach i stanowiły próbę przedłużenia postępowania. W powszechnym obrocie gospodarczym przyjętym było zawieranie tego rodzaju porozumień w formie pisemnej ad solemnitatem w szczególności mając na uwadze wzajemne zapewnienie bezpieczeństwa stron tego porozumienia, uniknięcia w przyszłości jakichkolwiek nieporozumień bądź wątpliwości na tym tle. Wątpliwym było, by strony jako profesjonalności z czystej ostrożności dla celów dowodowych nie zawarły w formie pisemnej rzekomego porozumienia i to w tak ważnej kwestii dla przedsiębiorcy jak nienaliczanie odsetek ustawowych od nieuregulowanych w terminie faktur. Odsetki ustawowe za opóźnienie stanowiły dla jednego kontrahenta dochód a dla drugiego zmniejszenie zobowiązania, to tym bardziej tej drugiej stronie winno zależeć by mieć pisemne potwierdzenie oświadczenia tego, który zrzeka się roszczeń do dochodzenia odsetek za opóźnienie.

Syndyk masy upadłości (...) spółki akcyjnej w upadłości likwidacyjnej podniósł, że nawet gdyby hipotetycznie przyjąć, że takie porozumienie zostało zawarte przez upadłego, czemu strona powodowa stanowczo zaprzeczyła, to stwierdzić należało, iż takie porozumienie było bezskuteczne w stosunku do masy upadłości ze względu na brzmienie art. 84. ust. 1. ustawy Prawo upadłościowe i naprawcze. Takie porozumienie uznać należałoby za pactum de non petendo, którego istotą było zobowiązanie wierzyciela do niedochodzenia – czasowo lub nawet trwale – przysługującego mu roszczenia, przez co pozbawiało to roszczenie cechy zaskarżalności (dług wówczas wprawdzie nie wygasł, nie mógł być jednak realizowany w trybie przymusowym, tj. z wykorzystaniem drogi procesu sądowego i egzekucji). Zgodnie z poglądami doktryny takie postanowienie umowy mają negatywny wpływ na realizację celów postępowania upadłościowego ponieważ pactum de non petendo uniemożliwia ściągnięcie wierzytelności w trybie przymusowym.

Strona powodowa stwierdziła, że nie mogła zgodzić się z zarzutem pozwanego odnośnie dochodzenia przez syndyka roszczenia już przedawnionego, gdyż w przedmiotowej sprawie nie znajdował zastosowania art. 554. k.c. Odsetki za opóźnienie miały charakter roszczenia okresowego, które przedawniało się w terminie określonym w art. 118. k.c., tj. w terminie 3 lat. Powołując się na orzecznictwo Sądu Najwyższego strona powodowa naprowadziła, że wykonanie roszczenia głównego nastąpiło jeszcze przed upływem terminu jego przedawnienia, tj. (...) spółka akcyjna dokonał przed tym terminem stosownych kompensat należności wynikających z faktur. Roszczenie o zapłatę odsetek za opóźnienie stało się odrębnym, samodzielny roszczeniem, którego termin przedawnienia nie było tożsame z terminem przedawnienia dla należności głównej i wynosił wówczas 3 lata. Roszczenie dochodzone przez stronę powodową pozwem z dnia 28 stycznia 2014 r. nie było przedawnione i zarzut pozwanej był bezskuteczny.

Syndyk masy upadłości podał, że pozwana nie zaprzeczyła prawdziwości bądź też istnieniu dowodów a jedynie stwierdziła brak ich uwierzytelnienia przez syndyka. Mając to na uwadze podniesiony przez I. P. (1) zarzut był bezskuteczny. Pozwana przyznała, że strony dokonywały pomiędzy sobą transakcji umów sprzedaży towarów budowlanych i innych, zatem istniała podstawa do wystawienia faktur przez upadłego. Pozwana nie kwestionowała dokonywanych przez upadłego kompensat wierzytelności, co za tym idzie nie kwestionowała zasadności wystawienia przez upadłego faktur przywołanych w pozwie. Syndyk udowodnił wystarczająco dochodzone pozwem roszczenie i wnioski dowodowe strony powodowej winny zostać uwzględnione.

W dalszej części uzasadnienia pisma procesowego strona powodowa wniosła o oddalenie wniosku pozwanej o dopuszczenie dowodu z zeznań świadków wskazanych w sprzeciwie od nakazu zapłaty z uwagi na bezskuteczność rzekomego porozumienia pomiędzy upadłym a I. P. (1) w stosunku do masy upadłości co do braku naliczania odsetek ustawowych od nieterminowo uiszczonych cen sprzedaży (k. 246 – 250).

W piśmie procesowym z dnia 08 grudnia 2014 r. syndyk masy upadłości (...) spółki akcyjnej w upadłości likwidacyjnej podtrzymał żądanie pozwu, tj. zasądzenia wskazanej w pozwie kwoty na rzecz syndyka masy upadłości (...) spółki akcyjnej w upadłości likwidacyjnej oraz wskazał, że jego legitymacja czynna wynikała z przepisu art. 144. ustawy Prawo upadłościowe i naprawcze. Powołując się na orzecznictwo Sądu Najwyższego oraz Sądu Apelacyjnego w Krakowie wskazał, że to sam syndyk masy upadłości stał się adresatem orzeczenia zawartego w wyroku wydanym w sprawie toczącej się z jego udziałem (k. 306 – 307).

W piśmie procesowym z dnia 15 lipca 2015 r. E. U. zawiadomiła sąd o nabyciu wierzytelności sprzedanej przez syndyka masy upadłości (...) spółki akcyjnej w upadłości likwidacyjnej wnosząc o dopuszczenie jej do udziału po stronie powodowej oraz o wyznaczenie terminu pozwanej do wyrażenia zgody na wstąpienie przez E. U. w miejsce dotychczasowego powoda, tj. syndyka masy upadłości (...) spółki akcyjnej w upadłości likwidacyjnej.

Na uzasadnienie swego pisma procesowego podała, że na mocy umowy zawartej w formie aktu notarialnego nabyła wierzytelność objętą postępowaniem prowadzonym z powództwa syndyka masy upadłości (...) spółki akcyjnej w upadłości likwidacyjnej (k. 392 – 392 verte).

W piśmie z dnia 21 lipca 2015 r. pozwana I. P. (1) wyraziła zgodę na wstąpienie po stronie powodowej E. U. w miejsce dotychczas występującego po tej stronie syndyka masy upadłości (...) spółki akcyjnej w upadłości likwidacyjnej (k. 381).

Bezsporne pomiędzy stronami było, że (...) spółka akcyjna jako sprzedawca i I. P. (1) jako kupujący pozostawili ze sobą w stosunkach gospodarczych. Poza sporem było, że w ramach tych stosunków (...) spółka akcyjna sprzedawała I. P. (1) materiały budowlane. Nie było sporu co do tego, Sąd Rejonowy w Tarnowie Wydział V Gospodarczy postanowieniem z dnia 13 czerwca 2012 r. ogłosił upadłość (...) spółki akcyjnej obejmującą likwidację majątku upadłej spółki. Poza sporem było, że syndyk masy upadłości (...) spółki akcyjnej w upadłości likwidacyjnej w dniu 15 czerwca 2012 r. wystawił w stosunku do I. P. (1) notę odsetkową.

II

Bezsporne pomiędzy stronami było, że (...) spółka akcyjna jako sprzedawca i I. P. (1) jako kupujący pozostawili ze sobą w stosunkach gospodarczych (k. 2 – 8, k. 232 – 233, k. 288 – 288 verte, k. 288 verte – 289). Poza sporem było, że w ramach tych stosunków (...) spółka akcyjna sprzedawała I. P. (1) materiały budowlane (k. 2 – 8, k. 44 – 224, k. 232 – 233, k. 288 – 288 verte, k. 288 verte – 289). Nie było sporu co do tego, że Sąd Rejonowy w Tarnowie Wydział V Gospodarczy postanowieniem z dnia 13 czerwca 2012 r. ogłosił upadłość (...) spółki akcyjnej obejmującą likwidację majątku upadłej spółki (k. 2 – 8, k. 13, k. 251 – 255 verte). Poza sporem było, że syndyk masy upadłości (...) spółki akcyjnej w upadłości likwidacyjnej w dniu 15 czerwca 2012 r. wystawił w stosunku do I. P. (1) notę odsetkową (k. 2 – 8, k. 17 – 23 verte, k. 232 – 233).

Sąd Rejonowy w Tarnowie ustalił ponadto następujący stan faktyczny sprawy:

(...) spółka akcyjna nie stosowała wobec swych kontrahentów będących odbiorcami sprzedawanych im przez tę spółkę materiałów budowlanych praktyki odstępowania od obciążania odsetkami ustawowymi w przypadku nie terminowej płatności ceny sprzedaży. W takiej sytuacji wystawiane były noty odsetkowe.

Dowód: zeznania świadka J. J. – k. 288 – 288 verte .

(...) spółką akcyjną a I. P. (1) nie została zawarta umowa, na mocy której (...) spółka akcyjna odstąpiłaby od naliczania odsetek ustawowych w stosunku do I. P. (1) jako odbiorcy materiałów budowlanych upadłej spółki i jako jej podwykonawcy.

Dowód: zeznania świadka M. P. – k. 288 verte – 289.

Pierwsza z faktur objętych wyliczeniem odsetek zawartym w nocie odsetkowej numer (...) z dnia 15 czerwca 2012 r. wystawiona na kwotę 7.255,67 zł płatna była w dniu 03 stycznia 2010 r. Faktycznie kwota objęta tą fakturą została zapłacona dopiero w dniu 30 sierpnia 2010 r. Płatność należności objętej pierwszą z faktur VAT numer (...) wskazanych w nocie odsetkowej po pozycjami numer (...), z tytułu której nieterminowej zapłaty świadczenia w niej wyrażonego naliczone zostały odsetki objęte żądaniem pozwu, przypadająca na dzień 30 marca 2011 r. zaś jej uregulowanie nastąpiło w dniu 19 sierpnia 2011 r. Kolejne faktury VAT objęte pisemnym wyliczeniem odsetek w postaci noty odsetkowej a objęte żądaniem pozwu były wystawiane począwszy od dnia 28 lutego 2011 r. (faktura VAT numer (...) pod pozycją numer 396) aż do dnia 19 grudnia 2011 r. (faktura VAT numer (...) pod pozycjami numer 663 – 664). Termin zapłaty ceny sprzedaży za materiały budowlane objętej fakturą VAT numer (...) ujętą w nocie odsetkowej pod pozycją numer 391 wystawioną w dniu 28 lutego 2011 r. został wskazany na dzień 30 marca 2011 r. Kwota objęta tą fakturą VAT została uregulowana w dniu 19 sierpnia 2011 r. Z kolei termin zapłaty ceny sprzedaży za materiały budowlane objęte fakturą VAT numer (...) ujętą w nocie odsetkowej pod pozycjami numer 663 – 664 wystawioną w dniu 19 grudnia 2011 r. został wskazany na dzień 18 stycznia 2012 r. Wierzytelność objęta tą fakturą VAT została uregulowana w dniu 06 marca 2012 r.

Terminy płatności cen sprzedaży wskazanych na pozostałych fakturach VAT objętych notą odsetkową z dnia 15 czerwca 2012 r. po pozycjami od 391 do 393, od 396 do 403, od 405 do 409, od 412 do 413, od 416 do 466, od 468 do 483, od 496 do 497, od 550 do 552, od 554 do 590, od 592 do 597, od 599 do 614, od 616 do 622, od 624 do 626, od 629 do 633, od 635 do 638, od 640 do 661 oraz od 663 do 664 przypadają na dni pomiędzy 30 marca 2011 r. a 18 stycznia 2012 r.

Wierzytelności z tytułu cen sprzedaży wskazanych na pozostałych fakturach VAT objętych notą odsetkową z dnia 15 czerwca 2012 r. po pozycjami od 391 do 393, od 396 do 403, od 405 do 409, od 412 do 413, od 416 do 466, od 468 do 483, od 496 do 497, od 550 do 552, od 554 do 590, od 592 do 597, od 599 do 614, od 616 do 622, od 624 do 626, od 629 do 633, od 635 do 638, od 640 do 661 oraz od 663 do 664 zostały uregulowane kolejno w datach 19 sierpnia 2011 r., 24 sierpnia 2011 r., 21 września 2011 r., 28 października 2011 r., 29 listopada 2011 r., 20 stycznia 2012 r., 28 stycznia 2012 r. i 06 marca 2012 r.

Odsetki ustawowe zliczone od kwot objętych fakturami VAT wskazanymi pod pozycjami od 391 do 393, od 396 do 403, od 405 do 409, od 412 do 413, od 416 do 466, od 468 do 483, od 496 do 497, od 550 do 552, od 554 do 590, od 592 do 597, od 599 do 614, od 616 do 622, od 624 do 626, od 629 do 633, od 635 do 638, od 640 do 661 oraz od 663 do 664 wynosiły w sumie 41.797,73 zł.

Dowód: odpis wydruku noty odsetkowej z dnia 15 czerwca 2012 r. numer (...) – k. 17 – 23 verte .

(...) spółka akcyjna w dniach 19 sierpnia 2011 r., 24 sierpnia 2011 r., 21 września 2011 r., 28 października 2011 r., 29 listopada 2011 r., 20 stycznia 2012 r., 28 stycznia 2012 r. i 06 marca 2012 r. wystawiła dokumenty w postaci pisemnych kompensat, w których złożone zostały oświadczenia o potrąceniu wierzytelności należnych (...) spółce akcyjnej w upadłości likwidacyjnej z tytułu cen sprzedaży I. P. (1) jako kupującemu materiałów budowlanych z wierzytelnościami I. P. (1) z tytułu wynagrodzenia za roboty budowlane oraz z tytułu cen sprzedaży za palety.

Dowód: odpis pisemnej kompensaty z dnia 19 sierpnia 2011 r. wraz z wydrukiem arkusza finansowego – k. 36 – 38; odpis pisemnej kompensaty z dnia 24 sierpnia 2011 r. wraz z wydrukiem arkusza finansowego – k. 39 – 40; odpis pisemnej kompensaty z dnia 21 września 2011 r. wraz z wydrukiem arkusza finansowego – k. 41 – 43; odpis pisemnej kompensaty z dnia 28 października 2011 r. wraz z wydrukiem arkusza finansowego – k. 26 – 27; odpis pisemnej kompensaty z dnia 29 listopada 2011 r. – k. 28 – 29; odpis pisemnej kompensaty z dnia 20 stycznia 2012 r. wraz z wydrukiem arkusza finansowego – k. 30 – 32; odpis pisemnej kompensaty z dnia 28 stycznia 2012 r. wraz z wydrukiem arkusza finansowego – k. 33 – 35; odpis pisemnej kompensaty z dnia 06 marca 2012 r. wraz z wydrukiem arkusza finansowego – k. 24 – 25.

Syndyk masy upadłości (...) spółki akcyjnej w upadłości likwidacyjnej wezwał I. P. (1) w piśmie z dnia 05 lipca 2012 r. do zapłaty w sumie kwoty 539.407,110 zł z czego kwotę 197.404,10 zł tytułem odsetek naliczonych w nocy odsetkowej numer (...) z dnia 15 czerwca 2012 r.

Dowód: odpis pisma z dnia 05 lipca 2012 r. – k. 15.

Wezwanie do zapłaty zostało wysłane do I. P. (1) w dniu 17 lipca 2012 r. listem poleconym.

Dowód: odpis strony z książki nadawczej – k. 16.

W dniu 25 czerwca 2015 r. syndyk masy upadłości (...) spółki akcyjnej w upadłości likwidacyjnej sprzedał wierzytelność wobec I. P. (1)

w kwocie 41.797,73 zł objętą postępowaniem prowadzonym pod sygnaturą akt V GC 273/14 Sądu Rejonowego w Tarnowie G. K..

Dowód: odpis wypisu aktu notarialnego z dnia 25 czerwca 2015 r. obejmującego umowę sprzedaży – k. 356 – 369.

G. K. z kolei w dniu 14 lipca 2015 r. zawarła w E. U. umowę sprzedaży, na podstawie której zbyła wierzytelność wobec I. P. (1) w kwocie 41.797,73 zł objętą postępowaniem prowadzonym pod sygnaturą akt V GC 273/14 Sądu Rejonowego w Tarnowie.

Dowód: odpis wypisu aktu notarialnego z dnia 14 lipca 2015 r. obejmującego umowę przelewu wierzytelności – k. 370 – 378 verte .

Powyższy stan faktyczny sprawy w części sąd uznał za bezsporny na podstawie art. 229. k.p.c.

Otóż strony zgodnie przyznały, że (...) spółka akcyjna jako sprzedawca i I. P. (1) jako kupujący pozostawili ze sobą w stosunkach gospodarczych. Poza sporem było, że w ramach tych stosunków (...) spółka akcyjna sprzedawała I. P. (1) materiały budowlane. Poza sporem było, że syndyk masy upadłości (...) spółki akcyjnej w upadłości likwidacyjnej w dniu 15 czerwca 2012 r. wystawił w stosunku do I. P. (1) notę odsetkową.

Okoliczności powyższe zostały przytoczone przez strony w pozwie jak i w sprzeciwie od nakazu zapłaty. Jako że przyznanie powołanych okoliczności wynikających z pisemnych oświadczeń obu stron nie budziło w świetle przeprowadzonego postępowania dowodowego wątpliwości, okoliczności te zostały uznane za prawdziwe. Fakty te znalazły częściowo potwierdzenie w zgromadzonym w sprawie materiale dowodowym w szczególności w postaci wydruków i odpisów dokumentów. Dlatego też, zważywszy na zasadę wyrażoną w art. 229. k.p.c., fakty te sąd uznał za udowodnione.

Powyższy stan faktyczny sprawy został także uznany w części za bezsporny na podstawie art. 230. k.p.c.

Bezsporne było pomiędzy stronami, że Sąd Rejonowy w Tarnowie Wydział V Gospodarczy postanowieniem z dnia 13 czerwca 2012 r. ogłosił upadłość (...) spółki akcyjnej obejmującą likwidację majątku upadłej spółki.

Fakty te przytoczone przez stronę powodową w pozwie nie doczekały się z przeciwnej strony wyraźnego zaprzeczenia czy też potwierdzenia. Skoro zatem strona przeciwna nie wypowiedziała się co do przytoczonych okoliczności, fakty te sąd, mając na uwadze treść pozwu oraz wyniki całej rozprawy w szczególności dowody z odpisów dokumentów zalegających w aktach sprawy, mógł uznać za przyznane a w konsekwencji za rzeczywiście zaistniałe.

Rekonstrukcji stanu faktycznego sąd dokonał w części na podstawie odpisów dokumentów jak i odpisów wydruków zgromadzonych w toku postępowania dowodowego. Sąd nie dopatrył się uchybień w ich treści oraz formie.

Dowody tak z odpisów dokumentów urzędowych jak i z odpisów dokumentów prywatnych oraz z odpisów wydruków sąd uznał w całości za autentyczne i wiarygodne. Żadna ze stron ich nie kwestionowała, tak pod względem poprawności formalnej jak i materialnej. Nie ujawniły się też jakiegokolwiek okoliczności podważające moc dowodową tych dokumentów, które należałoby brać pod uwagę z urzędu. Domniemania, z których korzystają dokumenty urzędowe jak i prywatne [autentyczności i złożenia zawartego w nim oświadczenia przez osobę, która podpisała dokument prywatny (vide: T. Ereciński, „Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz. Część pierwsza. Postępowanie rozpoznawcze. Część druga. Postępowanie zabezpieczające. Tom 1”, wydanie 2, Wydawnictwo Prawnicze LexisNexis, Warszawa 2007 r., pod red. T. Erecińskiego, s. 576, teza 11 do art. 245, s. 590, teza 1 do art. 253)], pozostały niewzruszone. Dokumenty urzędowe zostały sporządzone zgodnie z właściwymi przepisami przez powołane do tego organy państwowe i w zakresie ich kompetencji,

w związku z czym w świetle art. 244. § 1. k.p.c. w zw. z art. 233. § 1. k.p.c. stanowiły dowód tego, co zostało w nich urzędowo zaświadczone. Z kolei dokumenty prywatne stanowiły dowód tego, że osoby, które je podpisały, złożyły oświadczenia zawarte w dokumentach (art. 245. k.p.c. w zw. z art. 233. § 1. k.p.c.).

Osobnego omówienia wymagały natomiast odpisy dokumentów w postaci odpisów pisemnych kompensat datowanych na dni 19 sierpnia 2011 r., 24 sierpnia 2011 r., 21 września 2011 r., 28 października 2011 r., 29 listopada 2011 r., 20 stycznia 2012 r., 28 stycznia 2012 r. i 06 marca 2012 r. oraz wydruków faktur VAT jak i wydruku noty odsetkowej z dnia 15 czerwca 2012 r.

Dokument prywatny jakkolwiek nie został wyposażony w domniemanie prawne zgodności jego treści z rzeczywistym stanem, to jednak może stanowić samodzielny środek dowodowy i w oparciu o jego treść sąd ma możliwość wyrokowania. Dokument prywatny pozostaje jednym z dowodów wymienionych

w kodeksie postępowania cywilnego i podlega ocenie tak jak wszystkie inne dowody (vide: art. 233. § 1. k.p.c.). Może zatem stanowić podstawę ustaleń faktycznych i wyrokowania (vide: wyrok i uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego z dnia 30 czerwca 2004 r., sygn. akt IV CK 474/03, publ. OSNC 2005 r., nr 6, poz. 113, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 25 września 1985 r., sygn. akt IV PR 200/85, publ. OSNCP 1986 r., nr 5, poz. 84, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 03 października 2000 r., sygn. akt I CKN 804/98, nie publ., LEX nr 50890).

Dokument prywatny w świetle brzmienia art. 253. k.p.c. ma znacznie mniejszą moc dowodową, jeżeli miałby świadczyć na rzecz strony, która go sporządziła. Ma za to dużą wartość dowodową, jeśli pochodzi od osoby trzeciej, niezwiązanej ze stronami i od nich niezależnej. Założyć bowiem można wówczas, że intencją wystawcy takiego dokumentu nie było wzmocnienie bądź też osłabienie którejkolwiek ze stron postępowania (vide: uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego z dnia 06 listopada 2002 r., sygn. akt I CKN 1280/2000, nie publ., LEX nr 78358). Takimi dokumentami w przedmiotowej sprawie pochodzącymi w całości od jednej ze stron procesu były odpisy pisemnych kompensat datowanych na dni 19 sierpnia 2011 r., 24 sierpnia 2011 r., 21 września 2011 r., 28 października 2011 r., 29 listopada 2011 r., 20 stycznia 2012 r., 28 stycznia 2012 r. i 06 marca 2012 r. oraz wydruki faktur VAT jak i wydruk noty odsetkowej z dnia 15 czerwca 2012 r.

Odpisy tych dokumentów jak i wydruków tych dokumentów ze względu na brak domniemania zgodności z rzeczywistym stanem jako dokumenty prywatne podlegały ocenie sądu wedle reguł statuowanych przepisem art. 233. § 1. k.p.c. Skoro bowiem dokument prywatny nie korzysta z domniemania prawdziwości zawartych w nim oświadczeń, to każda osoba mająca w tym interes prawny może twierdzić i dowodzić, że treść złożonych oświadczeń nie odpowiada stanowi rzeczywistemu (vide: postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 15 kwietnia 1982 r., sygn. akt III CRN 65/82, nie publ., LEX nr 8414).

Pozwana w toku postępowania mocy dowodowej odpisów tych dokumentów jak i wydruków skutecznie nie podważała. Stwierdziła natomiast w treści sprzeciwu od nakazu zapłaty w postępowaniu upominawczym, że odpisy tych dokumentów względnie wydruki dokumentów nie zostały poświadczane przez syndyka a nota odsetkowa nie została przez syndyka masy upadłości podpisana.

Przy takim stanowisku względem odpisów dokumentów względnie wydruków dokumentów pochodzących od (...) spółki akcyjnej w upadłości likwidacyjnej, która to spółka przymiot strony ostatecznie utraciła na skutek zbycia wierzytelności objętej żądaniem pozwu i wyrażenia zgody przez pozwaną na wstąpienie w miejsce upadłej spółki (...) jako nabywcy, brak było dostatecznych podstaw do uznania, że wierzytelność (...) spółki akcyjnej w upadłości likwidacyjnej a następnie E. U. przestała istnieć. I. P. (1) nie doprowadziła do przeprowadzenia takich dowodów, z których sąd władny byłby wyciągnąć taki właśnie wniosek korzystny dla pozwanej.

Na marginesie jedynie należało stwierdzić, że sama treść odpisu noty odsetkowej wskazywała, że nota odsetkowa została sporządzona w sposób czytelny i przejrzysty pod względem wyliczenia należnych odsetek oraz źródeł, z których roszczenia uboczne w postaci odsetek powstały. Mógł zatem odpis wydruku noty odsetkowej przedstawiony przez syndyka masy upadłości (...) spółki akcyjnej w upadłości likwidacyjnej stanowić podstawę do rozstrzygnięcia sporu a w szczególności do wyliczenia łącznej sumy należnych odsetek. Jak bowiem wynikało z orzecznictwa sądów powszechnych, które sąd orzekający podzielił, „nota odsetkowa służy dokumentowaniu transakcji, dla której nie przewidziano odrębnego formularza; dotyczy żądania zapłaty odsetek w postaci konkretnej już kwoty. Prawidłowo wystawiona zawiera tabelę – schemat wyliczenia tej kwoty poprzez wskazanie takich pozycji, jak: data i numer faktury, suma z faktury, termin płatności, data zapłaty, opóźnienie (zwłoka) w dniach, suma odsetek. Wierzyciel nie ma obowiązku wysyłania dłużnikowi noty odsetkowej, by mógł on żądać odsetek od ceny każdej partii sprzedanych towarów – do tego bowiem wystarcza doręczenie dłużnikowi faktur; taki natomiast wymóg zaistniałby gdyby wierzyciel zażądał odsetek naliczonych za dany okres i dochodziłby ich obok należności głównej odpowiadającej cenie sprzedanych towarów” (tak Sąd Apelacyjny w Warszawie w wyroku z dnia 18 lutego 2013 r., sygn. akt I ACa 958/12, nie publ., LEX nr 1286668).

Twierdzenia zawarte w sprzeciwie od nakazu zapłaty nie mogły zastąpić odpowiednich środków dowodowych ani zostać uznane w tym zakresie za przyznane. Powszechnie aprobowaną w demokratycznych państwach prawnych zasadą pozostaje bowiem reguła, że *ius civile vigilantibus scriptum est*, co oznacza, iż prawo cywilne wymaga dbałości zainteresowanego o swoje prawa (vide: uzasadnienie wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 25 maja 1999 r., sygn. akt SK 9/98, publ. OTK ZU 1999 r., nr 4, poz. 78). Zważywszy na powyższe rozważania dotyczące oceny dowodów w postaci odpisów pisemnych kompensat datowanych na dni 19 sierpnia 2011 r., 24 sierpnia 2011 r., 21 września 2011 r., 28 października 2011 r., 29 listopada 2011 r., 20 stycznia 2012 r., 28 stycznia 2012 r. i 06 marca 2012 r. oraz wydruków faktur VAT jak i wydruku noty odsetkowej z dnia 15 czerwca 2012 r. należało stwierdzić dzieląc ten pogląd, że „reguła dotycząca ciężaru dowodu nie może być rozumiana w ten sposób, że zawsze, bez względu na okoliczności sprawy, spoczywa on na stronie powodowej. Jeżeli strona powodowa udowodniła fakty przemawiające za zasadnością powództwa, to na stronie pozwanej spoczywa ciężar udowodnienia ekscepcji i faktów uzasadniających jej zdaniem oddalenie powództwa” (tak Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 20 kwietnia 1982 r., sygn. akt I CR 79/82, nie publ., LEX nr 8416). Pomimo, że pozwana nie zgadzała się z twierdzeniami strony powodowej podnosząc, iż doszło do zawarcia porozumienia, na podstawie którego (...) spółka akcyjna odstąpiła od naliczania odsetek ustawowych względem I. P. (1) z tytułu nieuiszczonych w terminie cen zapłaty z tytułu sprzedaży materiałów budowlanych, to nie zaoferowała żadnych dowodów pozwalających ustalić, że wierzytelność, której strona powodowa dochodziła, jej się nie należała.

Sąd uznał przy tym, iż nie ma podstaw do dalszego uzupełnienia z urzędu postępowania dowodowego. W tym zakresie sąd nie mógł wyręczać strony

i niejako w zastępstwie przeprowadzać taki dowód, gdyż takie postępowanie byłoby sprzeczne z zasadą kontrydiktoryjności. Zgodnie ze stanowiskiem Sądu Najwyższego „od 1 lipca 1996 r. wskutek zmiany treści art. 232 KPC oraz skreślenia § 2 w art. 3 KPC nastąpiło zniesienie zasady odpowiedzialności sądu za wynik postępowania dowodowego” (tak Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 07 października 1998 r. sygn. akt II UKN 244/98, publ. OSNAP 1999 r., nr 20, poz. 662 i w wyroku z dnia 30 czerwca 2000 r., sygn. akt II UKN 615/99, publ. OSNAP 2002 r., nr 1, poz. 24). Rola sądu w sprawie winna ograniczać się jedynie do pozostawania obiektywnym arbitrem w sporze stron (zasada kontrydiktoryjności). Sąd jedynie wyjątkowo może wykazywać inicjatywę dowodową, spoczywającą cały czas na stronach pod groźbą przegrania procesu. Zdanie powyższe pozostaje w pełni zgodne z przyjętą linią orzecznictwa i wykładnią Sądu Najwyższego, w myśl której „możliwość dopuszczenia przez sąd dowodu nie wskazanego przez

strony nie oznacza, że sąd obowiązany jest zastąpić własnym działaniem bezczynność strony. Jedynie w szczególnych sytuacjach procesowych o wyjątkowym charakterze sąd powinien skorzystać ze swojego uprawnienia do podjęcia inicjatywy dowodowej (art. 232 kpc)” (tak Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 05 listopada 1997 r., sygn. akt III CKN 244/97, publ. OSNC 1998 r., nr 3, poz. 52). Brak postępowania dowodowego prowadzonego z urzędu był przy tym usprawiedliwiony w świetle poglądu Sądu Najwyższego, w myśl którego „działanie sądu z urzędu i przeprowadzenie dowodu nie wskazanego przez stronę jest po uchyleniu art. 3 § 2 kpc dopuszczalne tylko w wyjątkowych sytuacjach procesowych oraz musi wynikać z opartego na zobiektywizowanej ocenie przekonania o konieczności jego przeprowadzenia” (tak Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 09 września 1998 r., sygn. akt II UKN 182/98, publ. OSNAP 1999 r., nr 17, poz. 556). Pogląd ten pozostaje tym bardziej aktualny w świetle obecnie obowiązującego kodeksu postępowania cywilnego a w szczególności

w kontekście zmian wprowadzonych ustawą z dnia 02 lipca 2004 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. nr 172 poz. 1804).

Czyniąc ustalenia faktyczne celem merytorycznego rozstrzygnięcia sprawy sąd oparł się na zeznaniach złożonych przez świadków J. J. i M. P..

Sąd dał wiarę depozycjom wymienionych świadków w całości. Zeznania świadków brzmiały jasno, logicznie i zostały złożone w sposób spontaniczny. Sąd nie dopatrył się wewnętrznych sprzeczności w treści depozycji słuchanych świadków. Zeznania J. J. i M. P. były w zasadzie zbieżne ze sobą w szczególności co do faktu, iż strony sporu nie zawierały żadnego porozumienia co do braku naliczania przez (...) spółkę akcyjną jako sprzedawcę odsetek z tytułu nieterminowo regulowanej zapłaty za sprzedawane I. P. (1) materiały budowlane.

Pozwana cofnęła ostatecznie wniosek o dopuszczenie dowodu z zeznań świadka W. Ż. (k. 320 verte).

Sąd postanowił oddalić wniosek pozwanej o dopuszczenie dowodu z zeznań świadka A. Z. wobec niewskazania przez I. P. (1) prawidłowego aktualnego adresu zamieszkania świadka, co uniemożliwiło sądowi dokonanie czynności w postaci wezwania świadka na rozprawę w celu jego przesłuchania (k. 342, k. 344, k. 245, k. 379 verte).

Sąd postanowił pominąć dowód z przesłuchania stron, gdyż zgłoszone pozostałe środki dowodowe pozwoliły wyjaśnić fakty istotne dla rozstrzygnięcia sprawy (art. 299. k.p.c. w zw. z art. 227. k.p.c.). Co więcej żądana ze stron postępowania nie wnosila o dopuszczenie dowodu z przesłuchania stron.

III

Sąd Rejonowy w Tarnowie zważył, co następuje:

Powództwo okazało się zasadne w całości, w związku z czym cała kwota objęta żądaniem pozwu została zasądzona na rzecz powoda E. U.. Postępowanie w zakresie, w jakim było prowadzone z powództwa syndyka masy upadłości (...) spółki akcyjnej w upadłości likwidacyjnej zostało umorzone wobec wyrażania zgody przez pozwaną I. P. (1) na wejście w miejsce dotychczasowego powoda, tj. syndyka masy upadłości (...) spółki akcyjnej w (...) jako nabywcy wierzycelności objętej żądaniem stwierdzenia jej istnienia i zarazem zasądzenia kwoty 41.797,73 zł wraz z odsetkami ustawowymi.

Strona powodowa syndyk masy upadłości (...) spółki akcyjnej w upadłości likwidacyjnej a następnie wstępująca do postępowania w miejsce upadłej spółki (...) wystąpiła z żądaniem zasądzenia od pozwanej I. P. (1) kwoty 41.797,73 zł na podstawie art. 535. § 1. k.c. oraz art. 471. k.c., art. 476. k.c. i art. 477. § 1. k.c. wraz z odsetkami ustawowymi licznymi od dnia wniesienia pozwu, tj. od dnia 31 stycznia 2014 r. do dnia zapłaty w oparciu o art. 359. § 1. i § 2., k.c. w zw. z art. 481. § 1. i § 2. zd. I. k.c. oraz art. 482. § 1. k.c.

Zgodnie z art. 535. § 1. k.c. przez umowę sprzedaży sprzedawca zobowiązuje się przenieść na kupującego własność rzeczy i wydać mu rzecz, a kupujący zobowiązuje się rzecz odebrać i zapłacić sprzedawcy cenę.

Stosownie do brzmienia art. 471. k.c. dłużnik obowiązany jest do naprawienia szkody wynikłej z niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania, chyba że niewykonanie lub nienależyte wykonanie jest następstwem okoliczności, za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi.

Po myśli art. 476. k.c. dłużnik dopuszcza się zwłoki, gdy nie spełnia świadczenia w terminie, a jeżeli termin nie jest oznaczony, gdy nie spełnia świadczenia niezwłocznie po wezwaniu przez wierzyciela. Nie dotyczy to wypadku, gdy opóźnienie w spełnieniu świadczenia jest następstwem okoliczności, za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi.

Stosownie do treści art. 477. § 1. k.c. w razie zwłoki dłużnika wierzyciel może żądać, niezależnie od wykonania zobowiązania, naprawienia szkody wynikłej ze zwłoki.

Odsetki od sumy pieniężnej należą się tylko wtedy, gdy to wynika z czynności prawnej albo z ustawy, z orzeczenia sądu lub z decyzji innego właściwego organu (art. 359. § 1. k.c.).

Jeżeli wysokość odsetek nie jest w inny sposób określona, należą się odsetki ustawowe (art. 359. § 2. k.c.).

Po myśli art. 481. § 1. k.c. jeżeli dłużnik opóźnia się ze spełnieniem świadczenia pieniężnego, wierzyciel może żądać odsetek za czas opóźnienia, chociażby nie poniósł żadnej szkody i chociażby opóźnienie było następstwem okoliczności, za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi.

Jeżeli stopa odsetek za opóźnienie nie była z góry oznaczona, należą się odsetki ustawowe (art. 481. § 2. zd. I. k.p.c.).

Zgodnie z brzmieniem art. 482. § 1. k.c. od zaległych odsetek można żądać odsetek za opóźnienie dopiero od chwili wytoczenia o nie powództwa, chyba że po powstaniu zaległości strony zgodziły się na doliczenie zaległych odsetek do dłużnej sumy.

Norma art. 535. § 1. k.c. zawiera regulację statuującą umowę sprzedaży, określa elementy przedmiotowo istotne (essentialia negotii) umowy sprzedaży oraz zasadnicze obowiązki stron umowy sprzedaży. Stosownie do brzmienia tego przepisu umowa sprzedaży pozostaje umową konsensualną, tj. dochodzi do skutku w wyniku osiągnięcia porozumienia przez kontrahentów, jest umową dwustronnie zobowiązującą, odpłatną oraz wzajemną, gdyż świadczenie jednej strony umowy sprzedaży ma stanowić ekwiwalent świadczenia drugiej strony.

Podstawowymi obowiązkami sprzedawcy wynikającymi z umowy sprzedaży jest przeniesienie przez sprzedawcę na kupującego własności sprzedawanej rzeczy i jej wydanie kupującemu natomiast na kupującym ciąży obowiązek odebrania sprzedanej rzeczy i zapłaty umówionej ceny. Obowiązki te statuowane zostały w przepisie art. 535. § 1. k.c.

Na podstawie bezspornego w części stanu faktycznego jak i poczynionych ustaleń faktycznych należało stwierdzić, że pomiędzy (...) spółką akcyjną a I. P. (1) doszło do zawarcia szeregu umów sprzedaży, w wyniku których (...) spółka akcyjna zobowiązała się sprzedawać I. P. (1) materiały budowlane zaś I. P. (1) zobowiązała się do zapłaty ceny sprzedaży.

W niniejszej sprawie co do zasady pozwana I. P. (1) nie kwestionowała faktu powstania zobowiązania i niewykonania go w terminie oraz wysokości należnego stronie powodowej syndykowi masy upadłości a następnie powodowi E. U. świadczenia objętego żądaniem pozwu. Podniosła natomiast m. in. zarzut przedawnienia.

W wyniku zawartej umowy (...) spółka akcyjna w całości wykonała swe obowiązki, tj. przenosiła na kupującego własność sprzedanych rzeczy i wydawała mu rzeczy, czego nie można powiedzieć o pozwanym. Umowy sprzedaży obliżowały pozwanego do zapłaty ceny w terminach wynikających z faktur VAT i odebrania sprzedanych rzeczy, pozwany jednak nie uczynił zadość

w sposób należyty swemu podstawowemu obowiązkowi. O ile bowiem sprzedawca wywiązał się ze swych obowiązków w całości, to kupujący nie realizował ciężącego na nim obowiązku, albowiem nie zapłacił ceny sprzedaży w terminach zapłaty wynikających z faktur VAT. Częściowo zatem I. P. (1) zobowiązania swego należycie nie wykonywała, gdyż na chwilę wniesienia pozwu wobec wygaśnięcia wierzytelności strony powodowej – stwierdzonej 181 wydru-

kami faktur VAT – z tytułu cen sprzedaży materiałów budowlanych, co nastąpiło już po terminach zapłaty na skutek dokonania potrąceń z wierzytelnościami pozwanej z tytułu wynagrodzenia za roboty budowlane i ceny sprzedaży za palety, doprowadziła do powstania po stronie sprzedawcy roszczenia o zapłatę odsetek w łącznej kwocie 41.797,73 zł naliczonych od kwot stanowiących ceny sprzedaży.

Nie spełniając świadczenia poprzez regularną terminową zapłatę cen z tytułu zawartych umów sprzedaży materiałów budowlanych pozwana I. P. (1) sprzeniewierzyła się nie tylko obowiązkowi kupującego sformułowanemu w art. 535. § 1. k.c., tj. polegającemu na zapłacie umówionej ceny sprzedaży w umówionych terminach zapłaty ale i zasadzie leżącej u podwalin prawa zobowiązań, zgodnie z którą *pacta sunt servanda*. Skoro bowiem I. P. (1) zdecydowała się zawierać umowy, w ramach których kupowała towary (materiały budowlane) – a rezultat umowy został osiągnięty, tj. umówione towary były jej wydawane, to obowiązana była również do spełnienia swego wzajemnego świadczenia polegającego na zapłacie sprzedawcy umówionej ceny w terminach wynikających z faktur VAT. Inne rozwiązanie w postaci braku terminowego spełnienia świadczenia z tytułu zawartej przez pozwanego umowy sprzedaży doprowadziłoby do zdestabilizowania pewności obrotu. Usankcjonowanie takiego stanu rzeczy spowodowałoby trudne do przyjęcia konsekwencje. Brak przy tym dowodu, aby strona powodowa, tj. najpierw syndyk masy upadłości (...) spółki akcyjnej w upadłości likwidacyjnej a następnie powódka E. U. zamierzali zwolnić pozwanego z długu, skoro nie tylko (...) spółka akcyjna w upadłości likwidacyjnej wzywała go do zapłaty, ale wskazywała również wysokość zobowiązania, ostatecznie zaś wystąpiła ze stosownym powództwem, które E. U. podtrzymała. O tym natomiast, że występujący z pozwem podmiot legitymowany był do dochodzenia zapłaty odsetek od kwot należnych mu tytułem ceny za sprzedaż umówionych rzeczy, przekonywała treść art. 535. § 1. k.c. I. P. (1) nie uczyniła przy tym użytku z żadnego z uprawnień z tytułu umowy sprzedaży, z których skorzystanie pozwoliłyby uznać, że nie popadła w zwłokę ze spełnieniem swego świadczenia. W szczególności nie podniosła żadnych zaistniałych w rzeczywistości zarzutów względem uprawnienia sprzedawcy, które uzasadnić mogłyby powstrzymanie się przez kupującego z zapłatą ceny sprzedaży w ogóle czy też zapłatę ceny z uchybieniem umownego terminu a wynikającego w każdym przypadku z faktur VAT.

W szczególności nie doszło do zobowiązania się (...) spółki akcyjnej wobec pozwanego do nienaliczania odsetek od kwot wpłaconych bądź też potrąconych tytułem ceny sprzedaży już po terminach zapłaty wynikających z faktur VAT. Wbrew twierdzeniom pozwanej strona powodowa wykazała fakt pozostawiania przez I. P. (1) przynajmniej w opóźnieniu w zapłacie cen sprzedaży materiałów budowlanych, skoro sama pozwana przyznała te okoliczności pośrednio twierdząc od początku, że (...) spółka akcyjna zobowiązała się do nienaliczania odsetek ustawowych z tytułu opóźnienia w zapłacie przez nią cen sprzedaży.

Zważywszy przy tym na zaoferowane przez strony i przeprowadzone dowody należało przy tym stwierdzić, iż okoliczności uzasadniających twierdzenie, że do zawarcia pomiędzy (...) spółką akcyjną a I. P. (1) umowy, w myśl której upadła spółka zrezygnowała z naliczania odsetek od kwot należnych sprzedawcy z tytułu ceny sprzedaży a uregulowanych po terminach zapłaty w następstwie dokonania potrącenia przez (...) spółkę akcyjną z wierzytelnościami I. P. (1), pozwany nie wykazał. Jeżeli bowiem syndyk masy upadłości (...) spółki akcyjnej przedstawił środki dowodowe w postaci odpisów dokumentów prywatnych oraz wydruków dokumentów prywatnych, których treść uzasadniała roszczenie, to I. P. (1) powinna przynajmniej podważyć prawdziwość wniosków wynikających z odpisów i wydruków tych dokumentów przedstawionych w toku postępowania przez stronę powodową, co spowodowałoby, iż ciężar dowodu znów spocząłby na stronie powodowej zgodnie z treścią art. 6. k.c.

Przytoczony wyżej *in extenso* przepis art. 471. k.c. normuje zasadę odpowiedzialności dłużnika z tytułu niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania zwanej odpowiedzialnością kontraktową. Odpowiedzialność statutowana art. 471. k.c. uzależniona została od zaistnienia kumulatywnie kilku przesłanek a mianowicie niewykonania zobowiązania bądź też nienależytego wykonania zobowiązania, szkody powstałej w wyniku niewykonania bądź też nienależytego wykonania zobowiązania, związku przyczynowego pomiędzy niewykonaniem bądź też nienależytym wykonaniem zobowiązania a szkodą oraz winy dłużnika.

Ciężar udowodnienia zaistnienia trzech spośród czterech przesłanek odpowiedzialności powszechnie zwanej kontraktową spoczywa na wierzycielu. Nawet jednak ich udowodnienie nie gwarantuje definitywnego przypisania odpowiedzialności dłużnika z tego tytułu. Po stronie dłużnika bowiem zgodnie z brzmieniem części końcowej art. 471. k.c. (verba legis art. 471. in fine k.c.: „...chyba że niewykonanie lub nienależyte wykonanie jest następstwem okoliczności, za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi”) istnieje możliwość egzoneracji, tj. wykazania, że nie ponosi on odpowiedzialności za niewykonanie bądź też nienależyte wykonanie zobowiązania w szczególności poprzez przedstawienie okoliczności, z których wynikać będzie, że niewykonanie bądź też nienależyte wykonanie zobowiązania było następstwem sytuacji, za którą nie ponosi odpowiedzialności.

Fakt braku zapłaty przez I. P. (1) (...) spółce akcyjnej środków pieniężnych tytułem ceny sprzedaży w terminach wynikających z poszczególnych faktur VAT wystawianych w związku ze sprzedażą materiałów budowlanych doprowadził do konkluzji, że kupujący popadał względem sprzedawcy regularnie w zwłokę w wykonaniu zobowiązania z umów sprzedaży zawieranych

z (...) spółką akcyjną. Wniosek taki nakazywało przyjąć brzmienie art. 471. k.c. (...) spółka akcyjna nie otrzymywała środków pieniężnych od I. P. (1) w takich terminach, jakie zostały ustalone w umowach sprzedaży a podawanych w fakturach VAT. Jeśli zatem pomimo istnienia umowy sprzedaży i obowiązku zapłaty umówionej ceny kupujący jej nie płaci w odpowiednich terminach, to jako dłużnik sprzedawcy z tego tytułu popada co najmniej w opóźnienie i powoduje powstanie szkody w mieniu sprzedawcy, którego majątek nie powiększa się na skutek braku fizycznego uzyskania środków pieniężnych

w odpowiednich terminach zapłaty. Nienależytym wykonaniem zobowiązania pozostawał zatem sam stan zwłoki I. P. (1) w wykonaniu zobowiązania z zawartych umów sprzedaży sprowadzającego się do zapłaty w całości

i w terminach ceny. Dłużnik zaś dopuszcza się zwłoki, gdy nie spełnia świadczenia w terminie, a jeżeli termin nie jest oznaczony, gdy nie spełnia świadczenia niezwłocznie po wezwaniu przez wierzyciela, przy czym nie dotyczy to wypadku, gdy opóźnienie w spełnieniu świadczenia jest następstwem okoliczności, za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi (art. 476. k.c.). Okoliczność ta zaś oznaczała, że dłużnik nie wykonał zobowiązania w tej części z przyczyn leżących po jego stronie, zaś wniosek taki nakazywała przyjąć treść art. 471. k.c. w zw. z art. 476. k.c. Domniemania prawne statutowane powołanymi przepisami art. 471. k.c. i art. 476. k.c. obciążały dłużnika oraz nakazywały przyjąć, że nie dotrzymując terminu zapłaty pozostawał w zwłoce nie zaś w opóźnieniu.

Zważywszy na ustalony stan faktyczny i powyższe rozważania a także brzmienie art. 481. § 1. k.c. w zw. z art. 535. § 1. k.c. pozostawało stwierdzić, że stosownie do treści art. 481. § 1. k.c. syndyk masy upadłości (...) spółki akcyjnej w upadłości likwidacyjnej a następnie w jego miejsce E. U. mogli zasadnie domagać się względem I. P. (1) zapłaty swoistego odszkodowania z tytułu braku spełniania w terminie świadczenia pieniężnego sprowadzającego się do zapłaty ceny sprzedaży poprzez uiszczenie odsetek. Uprawnienie syndyka masy upadłości (...) spółki akcyjnej w upadłości likwidacyjnej a następnie E. U. jako następcy prawnego sprzedawcy z tytułu nienależytego wykonania zobowiązania przez kupującego sprowadzało się zatem do możliwości żądania naprawienia szkody z tytułu zwłoki poprzez zapłatę skapitalizowanych odsetek umownych wyrażonych kwotą wskazaną w żądaniu pozwu.

Pozwana I. P. (1) podniosła jednak zarzut przedawnienia, który wszakże nie zasługiwał na uwzględnienie nawet w części.

W myśl art. 117. § 1. k.c. z zastrzeżeniem wyjątków w ustawie przewidzianych, roszczenia majątkowe ulegają przedawnieniu.

Zgodnie z treścią art. 117. § 2. k.c. po upływie terminu przedawnienia ten, przeciwko komu przysługuje roszczenie, może uchylić się od jego zaspokojenia.

Podniesienie zarzutu przedawnienia związane jest zawsze z istnieniem roszczenia a brak roszczenia powoduje bezprzedmiotowość takiego zarzutu.

W związku z tym stwierdzić należało, że I. P. (1) podnosząc taki zarzut w toku procesu i to w pierwszej kolejności w sprzeciwie od nakazu zapłaty, potwierdziła istnienie roszczenia dochodzonego przez stronę powodową, zarówno co do zasady jak i co do wysokości. Podniesienie tego zarzutu uznać należało więc za tzw. „niewłaściwe uznanie długu”.

Jeżeli przepis szczególny nie stanowi inaczej termin przedawnienia wynosi lat 10, a dla roszczeń o świadczenia okresowe oraz roszczeń związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej – trzy lata (art. 118 k.c.).

Inny niż określony w tymże artykule termin przedawnienia wynikał m. in. z przepisu szczególnego, którym pozostawał art. 554. k.c. zgodnie z którym roszczenia z tytułu sprzedaży dokonanej w zakresie działalności przedsiębiorstwa sprzedawcy, roszczenia rzemieślników z takiego tytułu oraz roszczenia prowadzących gospodarstwa rolne z tytułu sprzedaży płodów rolnych i leśnych przedawniają się z upływem lat dwóch.

Jedynie zatem w przypadku gdyby nie było odrębnej regulacji tego zagadnienia, stosować należałoby normę prawną (co do długości terminów) wyrażoną w artykule 118. k.c. Przy czym aby zastosować właściwy termin przedawnienia, konieczne jest określenie rodzaju umowy, jaka łączyła strony postępowania.

W rozważaniach wyżej zaprezentowanych a opartych na częściowo bezspornym stanie faktycznym sąd przesądził, że poprzednika prawnego powódki E. U., tj. (...) spółkę akcyjną i I. P. (1) wiązało szereg umów sprzedaży ((...) spółka akcyjna sprzedawała bowiem pozwanemu jako kupującemu materiały budowlane). Takie zakwalifikowanie umowy miało wpływ dla określenia terminu przedawnienia, bowiem, jak już wyżej wskazano, w zakresie umowy sprzedaży przewidziane zostały krótsze terminy dla roszczeń

z tytułu sprzedaży dokonanej w zakresie przedsiębiorstwa sprzedawcy, roszczeń rzemieślnika z tytułu sprzedaży dokonanej w zakresie prowadzonego przez niego przedsiębiorstwa oraz roszczeń prowadzącego gospodarstwo rolne z tytułu sprzedaży płodów rolnych i leśnych, które ulegają przedawnieniu z upływem dwóch lat. Skrócony do 2 lat okres przedawnienia odnosił się do roszczenia z tytułu sprzedaży dokonywanej przez profesjonalistę czyli przez prowadzącego przedsiębiorstwo w zakresie jego działalności. Ten skrócony termin przedawnienia roszczeń gospodarczych podyktowany został specyfiką, zawodowym charakterem tej działalności oraz wymaganiami obrotu gospodarczego. Roszczenia te, z uwagi na dynamikę oraz pewność obrotu, musiały zostać objęte sankcją przedawnienia stosunkowo szybko następującego.

Początek biegu przedawnienia podlega regułom ogólnym, przewidzianym w art. 120. k.c., zgodnie z którym bieg przedawnienia rozpoczyna się od dnia, w którym roszczenie stało się wymagalne. Datę wymagalności roszczenia z tytułu umowy sprzedaży określa się z kolei zgodnie z zasadami dotyczącymi spełniania świadczeń wzajemnych, w przypadku których panuje reguła jednoczesności spełniania tych świadczeń. Ulega ona jednak wyłączeniu w każdym przypadku, gdy z mocy przepisu szczególnego, orzeczenia sądu lub woli stron termin ten został określony odrębnie.

Problematyka wymagalności roszczenia sprzedawcy o zapłatę ceny za towar była szeroko dyskutowana w orzecznictwie Sądu Najwyższego, który uznał, że roszczenie o zapłatę ceny staje się wymagalne z chwilą spełnienia przez sprzedawcę świadczenia niepieniężnego, chyba, że strony oznaczyły w umowie sprzedaży inny termin jej uiszczenia (vide: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 02 września 1993 r, sygn. akt II CRN 84/93, publ. OSNC 1994 r., nr 7 – 8, poz. 158). W judykaturze Sądu Najwyższego wskazano również, że przy braku danych za dzień wezwania do zapłaty należy przyjmować dzień otrzymania faktury, dotyczącej należności, przy czym spełnienie świadczenia niezwłocznie oznacza, że powinno nastąpić w terminie 14 dni od wezwania (vide: uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego z dnia 28 maja 1991 r., sygn. akt II CR 623/90, nie publ. LEX numer 9056).

Wbrew wszakże stanowisku pozwanego przepis art. 554. k.c. obejmujący 2 letni termin przedawnienia w zakresie roszczeń z tytułu sprzedaży w ramach prowadzonego przez sprzedawcę przedsiębiorstwa nie znajdował zastosowania do wierzytelności (...) spółki akcyjnej w upadłości likwidacyjnej a następnie E. U., której stwierdzenia i uwzględnienia domagała się strona powodowa wnosząc pozew o zapłatę kwoty 41.797,73 zł. Z częściowo bezspornego stanu faktycznego a częściowo z poczynionych przez sąd ustaleń wynikało, iż pozwany nie dokonał zapłaty za sprzedawane mu materiały budowlane lecz do wygaśnięcia wierzytelności z tytułu sprzedaży materiałów budowlanych doszło na

skutek potrącenia wierzytelności sprzedawcy z wierzytelnościami kupującego powstałymi w związku z wykonywaniem robót budowlanych tyle, że do tego wygaśnięcia wierzytelności z tytułu zapłaty cen sprzedaży doszło już po terminach zapłaty. Cała suma objęta żądaniem pozwu wyrażała zatem jedynie odsetki obliczone za czas opóźnienia od poszczególnych kwot stanowiących ceny sprzedaży materiałów budowlanych do chwili spełnienia świadczenia w postaci wygaśnięcia zobowiązania na skutek złożonych oświadczeń o potrąceniu. Skoro zatem kwota objęta żądaniem pozwu wyrażała sumę odsetek naliczonych w związku z nieterminowym uiszczaniem ceny sprzedaży, to odsetki te w efekcie zaspokojenia wierzytelności (...) spółki akcyjnej na skutek złożonych oświadczeń o potrąceniu wierzytelności upadłej spółki z tytułu cen sprzedaży z wierzytelnościami I. P. (1) z tytułu wynagrodzenia za roboty budowlane, które to oświadczenia o potrąceniu zostały złożone już po terminach zapłaty każdej z wierzytelności w postaci cen sprzedaży materiałów budowlanych, powstawszy raz, uzyskały byt niezależny od długu głównego i ulegały przedawnieniu według władnych reguł (vide: wyrok Sądu Najwyższego

z dnia 19 stycznia 1990 r., sygn. akt IV CR 294/89, publ. OSNC 1991 r., nr 2 – 3, poz. 33; uzasadnienie uchwały Sądu Najwyższego z dnia 05 kwietnia 1991 r., sygn. akt III CZP 20/91, publ. OSNC 1991 r., nr 10 – 12, poz. 120). Oznaczało to, że roszczenie o zapłatę odsetek za opóźnienie, chociaż powstawało już z pierwszym dniem opóźnienia, powstało tylko co do odsetek za ten dzień.

W razie dalszego opóźnienia proces powstawania tego roszczenia toczył się dalej, tzn. wierzyciel nabywał prawo do odsetek oddzielnie za każdy kolejny dzień – przez cały czas opóźnienia. Chwila powstania roszczenia o zapłatę odsetek za opóźnienie była, przy braku ustawowo określonych terminów płatności tych odsetek, jednoznaczna z chwilą ich wymagalności. Jeżeli zaś roszczenie

o zapłatę odsetek za opóźnienie powstawało i stawało się wymagalne oddzielnie w każdym kolejnym dniu opóźnienia, to bieg przedawnienia tego roszczenia rozpoczynał się zgodnie z treścią art. 120. k.c. również oddzielnie z każdym dniem opóźnienia.

Co więcej w takiej sytuacji, tzn. gdy odsetki uzyskały byt niezależny na skutek wygaśnięcia roszczenia głównego poprzez spełnienie świadczenia głównego w postaci zapłaty ceny sprzedaży tyle, że po terminie płatności, zgodnie ze stanowiskiem Sądu Najwyższego „ustanowiony w art. 118 k.c. termin przedawnienia roszczeń o świadczenia okresowe stosuje się do roszczeń o odsetki za opóźnienie także wtedy, gdy roszczenie główne ulega przedawnieniu

w terminie określonym w art. 554 k.c.” (tak Sąd Najwyższy w uchwale składu 7 sędziów z dnia 26 stycznia 2005 r., sygn. akt III CZP 42/04, publ. OSNC 2005 r., nr 9, poz. 149). „Rozszczenie o odsetki za opóźnienie nie może zatem się przedawnić później niż roszczenie główne – chyba że przed upływem terminu przedawnienia roszczenia głównego nastąpiło przerwanie biegu terminu przedawnienia roszczenia o odsetki za opóźnienie lub wygaśnięcie roszczenia głównego” (tak Sąd Najwyższy w uzasadnieniu wyroku z dnia 13 stycznia 2012 r., sygn. akt I CNP 22/11, publ. OSNC 2013 r., ZD B, poz. 29). Stanowisko to, zgodnie z którym roszczenia o odsetki za opóźnienie ulegają przedawnieniu

w ustanowionym w art. 118 k.c. dla roszczeń o świadczenia okresowe trzyletnim terminie, zarówno wtedy, gdy są lub nie są związane z prowadzeniem działalności gospodarczej w sytuacji, gdy roszczenie o świadczenie główne wygasło przed terminem jego przedawnienia np. na skutek jego spełnienia, co powoduje, że w tych przypadkach dochodzi do przekształcenia się roszczeń ubocznych w roszczenia główne, a to wyklucza stosowanie do nich reguły, zgodnie z którą wraz z przedawnieniem się roszczenia głównego przedawniają się roszczenia

o świadczenia uboczne, choćby nawet nie upłynął jeszcze termin ich przedawnienia, należało przy tym uznać za utrwalony zarówno w judykaturze Sądu Najwyższego (vide: uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego z dnia 28 stycznia 2005 r., sygn. akt V CK 380/04, nie publ., LEX numer 359435, uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego z dnia 21 kwietnia 2005 r., sygn. akt III CK 307/04, nie publ., LEX numer 277893, uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego z dnia 19 maja 2005 r., sygn. akt V CK 445/03, nie publ., LEX numer 277889, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 maja 2005 r., sygn. akt V CK 655/04, nie publ., LEX numer 152449, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 09 czerwca 2005 r., sygn. akt III CK 619/04, nie publ., LEX numer 180855) jak i sądów powszechnych (vide: uzasadnienie wyroku Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 02 czerwca 2005 r., sygn. akt I ACa 1867/04, publ. OSA 2006 r., nr 1, s. 1, wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 24 stycznia 2006 r., sygn. akt I ACa 795/05, publ. OSA 2007 r., nr 5, s. 15, wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 11 kwietnia 2011 r., sygn. akt I ACa 130/11, nie publ., LEX nr 1001392). Zastosowanie terminu przedawnienia określonego w art. 554. k.c. do odsetek z tytułu sprzedaży dokonanej w ramach przedsiębiorstwa sprzedawcy zostało zatem jednoznacznie wykluczone w takiej sytuacji, jaka miała miejsce

w rozstrzyganej sprawie, tj. gdy odsetki uzyskały byt niezależny od należności głównej, która wygasła na skutek jej spełnienia. Przyjęciu poglądu odmiennego sprzeciwiało się nie tylko utrwalone orzecznictwo Sądu Najwyższego i sądów powszechnych ale i to, że rozstrzygnięcia sądów wydawane z pominięciem tego poglądu spotykały już się ze stwierdzeniem niezgodności z prawem orzeczeń, u podstawy wydania których legło uwzględnienie w takiej sytuacji jak rozstrzygana zarzutów przedawnienia przy zastosowaniu terminu z art. 554. k.c. (vide: powołany już wyżej wyrok z dnia 13 stycznia 2012 r., sygn. akt I CNP 22/11, publ. OSNC 2013 r., ZD B, poz. 29, wyrok z dnia 13 stycznia 2012 r., sygn. akt I CNP 35/12, nie publ., LEX numer 1365585).

Z przyczyn powyższych nie podzielił sąd zaprezentowanego przez pozwanego poglądu co do tego, że roszczenie powoda ulegało przedawnieniu

w terminie 2 lat, tj. w terminie zgodnym z dyspozycją art. 554. k.c. W kontekście wniesienia pozwu w dniu 31 stycznia 2014 r. nie mógł zostać uznany za skuteczny zarzut przedawnienia, skoro termin zapłaty najwcześniej z wymagalnych cen sprzedaży materiałów budowlanych przypadał według faktur objętych żądaniem pozwu na dzień 30 marca 2011 r. a wygaśnięcie wierzytelności z tytułu zapłaty cen sprzedaży nastąpiło w wyniku powstania pierwszego z oświadczeń o potrąceniu ucieleśnionego w dokumencie kompensaty z daty 19 sierpnia 2011 r. bądź też w wyniku powstania dalszych oświadczeń o potrąceniu ucieleśnionego w dokumentach kompensaty sporządzonych w późniejszych datach. Od pierwszej zatem z dat wymagalności zapłaty ceny sprzedaży, tj. od dnia 30 marca 2011 r. do chwili wniesienia pozwu, tj. 31 stycznia 2014 r. 3 letni termin przedawnienia nie upłynął. Co istotne, I. P. (1) przez cały czas postępowania nie podważała wyliczenia odsetek zawartego w pisemnym zestawieniu przygotowanym przez syndyka masy upadłości (...) spółki akcyjnej w upadłości likwidacyjnej a datowanym na dzień 15 czerwca 2012 r.

Zarzut przedawnienia podniesiony przez I. P. (1) okazał się w konsekwencji bezzasadny.

Co do rozstrzygnięcia o żądaniu zasądzenia odsetek od kwot cen sprzedaży zaspokojonych z uchybieniem terminów wynikających w umowy sprzedaży to stwierdzić należało, że zobowiązanie sprzedawcy do zapłacenia umówionej ceny było zobowiązaniem terminowym. Obowiązek zapłaty ceny powstawał bowiem w datach wskazanych na poszczególnych fakturach VAT stwierdzających sprzedaż materiałów budowlanych a zatem w chwilach określonych zgodnie z treścią umów sprzedaży jako terminy płatności. Terminy spełnienia każdego z takich świadczeń zostały zatem oznaczone przez czynność prawną statuowaną przepisem art. 535. § 1. k.c. oraz umową stron. W przedmiotowym przypadku kwoty należne tytułem cen sprzedaży, które winny być wypłacane w terminach wynikających z umowy sprzedaży, zostały potrącone przez (...) spółkę akcyjną jeszcze przed ogłoszeniem upadłości, co nastąpiło po terminach zapłaty. Od dnia następnego po dniu, w którym termin płatności ceny sprzedaży upłynął, pozwany pozostawał zatem w zwłóce z wykonaniem świadczenia w postaci zapłaty ceny sprzedaży. Odsetek od kwot powstałych jako odsetki w wyniku nieterminowego uiszczenia ceny sprzedaży powód mógł jednak żądać dopiero od dnia wytoczenia o nie powództwa. Skoro zatem powód zażądał zasądzenia odsetek od roszczenia objętego żądaniem pozwu czyli od sumy kwot odpowiadających odsetkom naliczonym w związku z nieterminowymi zapłatami cen sprzedaży od dnia wniesienia pozwu, to sąd zasądził odsetki od kwoty odpowiadającej narosłym w sumie odsetkom czyli od kwoty 41.787,73 zł od dnia 31 stycznia 2014 r. do dnia jej zapłaty włącznie.

Źródłem roszczenia odsetkowego zgodnie z hipotezą art. 359. § 1. k.c. pozostają czynność prawna, ustawa, orzeczenie sądu jak i decyzja właściwego organu, przy czym o ile wysokość odsetek nie jest w inny sposób określona, należą się odsetki ustawowe (art. 359. § 2. k.c.).

Jako że ceny sprzedaży zostały uregulowane po terminach zapłaty i z tego tytułu powód był uprawniony do uzyskania swojego odszkodowania w postaci kwoty odpowiadającej odsetkom ustawowym obliczonym od kwoty stanowiącej sumę narosłych odsetek od kwot należnych tytułem spełnienia świadczeń w postaci cen sprzedaży, które nie zostały zapłacone w terminach zapłaty i za okresy od dnia wymagalności do dnia spóźnionego spełnienia świadczenia pieniężnego, toteż sąd zasądził odsetki w wysokości ustawowej od kwoty ostatecznie uwzględnionej w wyroku od dnia 31 stycznia 2014 r. nie wychodząc ponad żądanie pozwu.

Zgodnie z brzmieniem art. 192. pkt 3) k.p.c. z chwilą doręczenia pozwu m. in. zbycie w toku sprawy rzeczy lub prawa, objętych sporem, nie ma wpływu na dalszy bieg sprawy; nabywca może jednak wejść na miejsce zbywcy za zezwoleniem strony przeciwnej.

W toku postępowania doszło do zbycia wierzytelności objętej żądaniem pozwu. Co więcej po stronie powodowej w toku procesu doszło do zmiany podmiotowej. Dotychczas występującego po stronie powodowej syndyka masy upadłości (...) spółki akcyjnej w upadłości likwidacyjnej zastąpiła bowiem E. U. jako nabywca wierzytelności uzyskanej od syndyka masy upadłości. Pozwana wyraziła zgodę na wstąpienie E. U. po stronie powodowej w miejsce syndyka masy upadłości (...) spółki akcyjnej w upadłości likwidacyjnej. Z tego też względu sąd postanowił umorzyć postępowanie w części dotyczącej dotychczasowej strony powodowej, tj. syndyka masy upadłości (...) spółki akcyjnej w upadłości likwidacyjnej.

Z uwagi na to, że sąd uwzględnił żądanie pozwu w całości, zdecydował – postępując w myśl dyrektywy odpowiedzialnością za wynik postępowania – obciążyć pozwanego kosztami postępowania wkładając na niego obowiązek zwrotu na rzecz powoda kosztów postępowania przez niego poniesionych.

Na koszty procesu, które w sumie wyniosły 6.924,00 zł, składały się opłata od pozwu w kwocie 2.090,00 zł (pokwitowanie wpłaty na okładce akt, k. 9) oraz wynagrodzenia profesjonalnych pełnomocników stron określone według stawki minimalnej obliczonej od wartości przedmiotu sprawy, tj. w kwotach po 2.400,00 zł a także koszty opłaty skarbowej od odpisów dokumentów stwierdzających ustanowienie zawodowych pełnomocników procesowych powoda i pozwanego w kwotach po 17,00 zł (k. 234 – 235, k. 353 – 354).

Powstania innych kosztów postępowania żadna ze stron nie wykazała i ich zasądzenia nie żądała.

Sąd postanowił obciążyć pozwanego całością kosztów procesu w łącznej kwocie 6.924,00 zł związanych z reprezentowaniem powoda przez zawodowego pełnomocnika jak i wniesieniem sprzeciwu od nakazu zapłaty przez profesjonalnego pełnomocnika pozwanego oraz zasądzić od E. U. na rzecz powoda kwotę 4.507,00 zł tytułem zwrotu kosztów procesu w tym kwotę 2.417,00 zł kosztów zastępstwa procesowego. Koszty procesu zasądzone na rzecz powoda obejmowały zatem koszty związane z opłatą od pozwu oraz z zastępstwem procesowym przez zawodowego pełnomocnika, tj. koszty wynagrodzenia oraz opłaty skarbowej od dokumentu pełnomocnictwa procesowego.

Jednocześnie kwota 6.924,00 zł odpowiadająca całości kosztów postępowania na zasadzie unifikacji i koncentracji rozstrzygnięcia o kosztach postępowania stanowiła wyraz rozstrzygnięcia o całości kosztów procesu. Rozstrzygnięcie o kosztach postępowania powinno bowiem znaleźć wyraz w orzeczeniu kończącym postępowanie i dotyczyć co do zasady wszystkich kosztów powstałych w związku z prowadzonym postępowaniem cywilnym. Wynika to wprost z zasady unifikacji i zasady koncentracji kosztów postępowania wyrażonej w art. 108. § 1. k.p.c.

Wyżej wskazane względy zdecydowały o tym, że orzeczono jak w sentencji, uznając powództwo na podstawie art. 535. § 1. k.c. oraz art. 477. § 1. k.c. i art. 476. k.c. w zw. z art. 471. k.c. oraz art. 359. § 1., § 2. k.c. oraz art. 481. § 1. k.c. jak i przy zastosowaniu pozostałych powołanych w uzasadnieniu przepisów za zasadne.

Rozstrzygnięcie o odsetkach ustawowych znajdowało oparcie w brzmieniu art. 359. § 1. k.c. w zw. z art. 481. § 1. i § 2. zd. I k.c. i art. 482. § 1. k.c.

Ponieważ w toku procesu doszło zmiany podmiotowej po stronie powodowej, co nastąpiło za zgodą strony przeciwnej, postępowanie w zakresie dotyczącym poprzednio występującego po stronie powodowej syndyka masy upadłości (...) spółki akcyjnej w upadłości likwidacyjnej należało umorzyć na podstawie art. 355. § 1. k.p.c. w zw. z art. 192. pkt 3) k.p.c.

O kosztach orzeczono po myśli art. 98. § 1. i § 3. k.p.c. oraz art. 99. k.p.c. a także art. 108. § 1. k.p.c. oraz art. 109. § 1. k.p.c. jak i na podstawie art. 13. ust. 1. i art. 18. ust. 1. ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (tekst jedn.: Dz. U. z 2014 r., poz. 1025 z późn. zm.) oraz w oparciu o § 6. pkt 5) w zw. z § 2. ust. 1. i ust. 2. zd. I. rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (tekst jedn.: Dz. U. z 2013 r., poz. 461 z późn. zm.) jak i § 6. pkt 5) w zw. z § 2. ust. 1. i ust. 2. zd. I. rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (tekst jedn.: Dz. U. z 2013 r., poz. 490 z późn. zm.) a także art. 1. ust. 1. pkt 2) ustawy z dnia 16 listopada 2006 r. o opłacie skarbowej (tekst jedn.: Dz. U. z 2015 r., poz. 783 z późn. zm.).

SSR Michał Bień

Tarnów, dnia 13 października 2015 r.